

Список літератури

1. Бородіна О., Прокопа І. Сільський розвиток в Україні: проблеми становлення // Економіка України. – 2009. – №5. – с.59–67.
2. Припула Н. Сучасний стан та актуальні проблеми розвитку АПК // Держава та регіони. – 2009. – №3. – с.157–163.
3. Саблук П.Т. Проблеми забезпечення дохідності агропромислового виробництва в Україні в
4. постіндустріальний період//Економіка АПК. – 2008.– №4. – с.20.
5. Департамент агропромислового розвитку Кіровоградської ОДА [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://apk.kr-admin.gov.ua/>. <http://minagro.gov.ua/node/20928>.

УДК [31:334.722]:303.09

СИСТЕМА ПОКАЗНИКІВ СТАТИСТИЧНОГО ВИВЧЕННЯ ПІДПРИЄМСТВА

С. О. Акімова, ст. гр. МЕ-14⁴²

Кіровоградський національний технічний університет

Вивчення різноманітних, складних та взаємозалежних явищ і процесів, пов'язаних з діяльністю підприємств, передбачає їх оцінку за допомогою комплексу показників. Це дає змогу отримати цілісну характеристику сукупності підприємств, зокрема оцінити їх структуру та структурні зрушення за основними показниками діяльності, виявити закономірності взаємозв'язку та динаміки розвитку. Розглядаючи сукупність підприємств як складну динамічну систему, використовують комплекс взаємопов'язаних показників, які характеризують їх статику – теперішній стан і структуру на макрорівні, а також оцінюють динаміку та перспективи розвитку. Водночас актуальною у теорії та практиці статистики підприємництва залишається проблема формування оптимальної, з точки зору як витрат, так і потреб різних категорій користувачів, системи показників статистики підприємництва, моделей їх статистичного оцінювання та напрямів використання.

Важливим етапом реформування статистики в країні є удосконалення системи статистичних показників з метою забезпечення об'єктивного відображення змін у суспільстві та економіці і створення на цій основі статистичної інформаційної бази, у тому числі для регіонів.

Вагомий науково-практичний внесок у розвиток статистики підприємництва забезпечили дослідження та методичні розробки таких авторів як О. Васечко, П. Вашків, І. Жук, О. Осауленко, Н. Парфенцева, М. Пугачова, В. Сторожук та інші. Запропоновані у працях О. Васечко, І. Жук, М. Пугачової та реалізовані у практиці органів державної статистики організаційні та методологічні підходи до удосконалення статистичних спостережень з питань розвитку підприємництва, методики розрахунку індексів надходження нових замовлень, виробництва та обороту, індексів ділової активності забезпечують основу для оцінювання, аналізу та прогнозування бізнес-клімату в економіці країни, її регіонах та окремих секторах.

Метою дослідження є розвиток методологічних і методичних засад, розроблення практичних рекомендацій щодо формування концептуальної моделі побудови системи показників статистики підприємництва в Україні. Основними завданнями дослідження є:

– узагальнення методологічних підходів до побудови комплексу показників статистики підприємництва з урахуванням системного та інших міждисциплінарних підходів;

⁴² Науковий керівник – Т.А. Немченко, асистент Кіровоградського національного технічного університету

– виявлення “білих плям” та обґрунтування напрямів удосконалення статистики підприємництва з урахуванням існуючих та перспективних потреб державного, галузевого та інших інституційних рівнів управління в цій сфері;

– розроблення організаційно-логічної схеми побудови (метаопису) показників статистики підприємництва.

Розвиток підприємництва, його “піки” та “падіння” у сфері ділової активності є об’єктом ризик-менеджменту, а відповідно – моніторингу в ринковій економіці. Сучасна статистика виступає “німим” спостерігачем процесів розвитку підприємництва, часто мовою цифр говорячи більше багатьох експертів. Водночас адміністративний та бізнес-менеджмент підприємництва потребує якісного набору показників, які подібно до маркерів у медичній діагностиці забезпечують надійну інформаційну підтримку управлінських рішень у підприємстві, а також статистичний моніторинг ефективності цих рішень.

Методологічні підходи до визначення набору показників статистичного дослідження об’єкта (таким у нашому дослідженні виступає підприємство) мають базуватися на основних цілях та відповідних підходах до побудови моделей управління об’єктом. Саме ці підходи визначають методологічну обґрунтованість вирішення проблем у сфері підприємництва. Сучасна теорія управління налічує більше десяти підходів, серед яких найбільш поширеними є системний, ситуаційний, поведінковий, адміністративний, кількісний, нормативний, процесний, функціональний, маркетинговий, динамічний, комплексний.

Аналіз теорії та практики менеджменту підприємницької діяльності показує, що домінуючим підходом державного управління у сфері підприємництва є адміністративний та програмно-цільовий, у сфері бізнес-менеджменту – функціональний, процесний та ситуаційний. Саме ці підходи мають визначати, на нашу думку, зміст і структуру відповідних баз даних статистики підприємництва. Розглядаючи діяльність суб’єктів підприємництва як складну динамічну систему, у національних статистичних службах європейських країн використовують комплекс взаємопов’язаних показників, які характеризують їх статистику – теперішній стан і структуру на макрорівні, а також оцінюють динаміку та перспективи розвитку. Відповідний комплекс статистичних характеристик може бути розподілений на такі основні модулі:

– кількісні показники, що характеризують ресурси, витрати та результати діяльності. Їх отримують за допомогою структурних обстежень підприємств (structural business statistics). Основним інструментом таких обстежень в Україні є звітність за формою №1–підприємство “Звіт про основні показники діяльності підприємства”;

– кількісні показники для оцінювання динаміки розвитку, зокрема динаміки виробництва і реалізації продукції, цін на неї. Цей модуль формується у рамках короткотермінової статистики підприємств (short-term business statistics). Статистичним інструментарієм для відповідних обстежень є щомісячна та щоквартальна звітність підприємств, за даними якої розраховують індекси виробництва і реалізації продукції, цін тощо;

– якісні характеристики для оцінювання кон’юнктури ринку та побудови короткотермінових прогнозів ділової активності підприємств у різних видах діяльності. В Україні, за аналогією до інших європейських країн, їх отримують внаслідок проведення кон’юнктурних обстежень ділової активності у формі анкетних опитувань керівників підприємств різних видів діяльності.

Вивчення існуючої методології та практики статистичного оцінювання розвитку підприємництва дає підстави сформулювати висновок, що вона значною мірою реалізовує основні загально-наукові та філософські принципи пізнання, а саме: оцінка поточного стану та динаміки розвитку об’єкта, поєднання кількісних та якісних оцінок у дослідженні; можливість здійснення міжрегіональних, міжгалузевих, міжнародних порівнянь. Помітним поступом вітчизняної статистики у забезпеченні якості “продуктової лінійки” вивчення

підприємництва є публікації стандартних звітів з якості відповідно до рекомендацій Євростату та принципів діяльності Держстату України.

Системний підхід до формування сукупності показників статистики підприємництва, а також узагальнення вітчизняного та зарубіжного досвіду теорії і практики їх побудови дає підстави сформулювати такі основні положення щодо формування їх переліку:

1. Доцільність будь-якого показника чи їх групи у статистиці підприємництва має обумовлюватись попередньо визначеним основним завданням цієї галузі статистики. Такими завданнями є агрегована оцінка економічного стану суб'єктів підприємництва, динаміки та прогнозування їх розвитку, конкурентоспроможності. Більш детальний перелік визначається інформаційними потребами головних зовнішніх та внутрішніх користувачів.

2. Комплекс показників статистики підприємництва, орієнтований на інформаційні потреби аналітичних служб різного рівня, має враховувати поєднання елементного, функціонального та процесного підходів до статистичного аналізу. Елементний підхід передбачає, що основними елементами такого аналізу є ресурси, процеси і результати підприємницької діяльності. Функціональний підхід орієнтується на вивчення функціональних сфер діяльності підприємств, якими є маркетинг, виробництво, інновації, фінанси, кадри. Процесний підхід орієнтується на реалізацію основних функцій аналізу: оцінювальної, діагностичної, прогнозної. Така тривимірна модель може виступати системоутворюючою у побудові комплексу показників статистики підприємництва і в прикладному аспекті може бути реалізована на трьох ієрархічних рівнях статистичної бази даних про підприємництво в електронних та інших типах публікацій

Вітчизняна статистика підприємництва активно розвивається завдяки впровадженню загальнонаукових і власне статистичних методів, концептуальних положень, адаптації відповідних статистичних продуктів до міжнародних стандартів з якості. Водночас у статистичних публікаціях як загальнодержавного, так і регіонального рівня з питань підприємництва бракує відображення цього об'єкта як цілісної, складної та динамічної системи з використанням як міжгалузевих, так і галузевих індикаторів розвитку підприємництва у різних видах економічної діяльності. Проблемою залишається недостатній обсяг або відсутність показників регіональної статистики підприємництва (наприклад, за видами економічної діяльності) на рівні великих міст та обласних центрів в Україні.

Системоутворючими ознаками у формуванні комплексу показників статистики підприємництва мають виступати основні методологічні підходи (процесний, функціональний та елементний) до статистичного аналізу підприємництва, а також основні складові та рівні досліджуваного об'єкта. Як приклад реалізації цих підходів у статті запропоновано основні складові статистичної бази даних про підприємництво, а також відповідні тематичні групи показників.

Моніторинг показників, які забезпечують програмно-цільовий підхід до управління підприємницькою діяльністю, а також дослідження досвіду європейських країн у вивченні бізнес-економіки, показують, що перспективними напрямками розвитку статистики підприємництва є включення у відповідні статистичні роботи та публікації: а) програмних показників підтримки підприємництва; б) показників-індикаторів виконання відповідних програм; в) показників бізнес-демографії. Одним із подальших кроків у реалізації принципів глобальної ефективності та підвищення суспільного статусу статистики підприємництва повинно стати розроблення метаописів основних показників цієї галузі економічної статистики та формування єдиної метабази.

Список літератури

1. Концепція розвитку державної статистики підприємств України. Затверджена наказом Держкомстату України від 28.12.2007 № 478 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua> 2.

2. Методологічні положення з організації державного статистичного спостереження щодо структурних змін в економіці України та її регіонів. Затверджені наказом Держкомстату України від 22.12.2011 р. № 366 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>

3. Принципи діяльності органів державної статистики України. Затверджені наказом Держкомстату від 14.06.2010 № 216 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>

4. Діяльність суб'єктів господарювання. Статистичний збірник за 2012 рік [Електронний ресурс] / за ред. І. М. Жук; відповід. за випуск. М. С. Кузнецова. – К. : Держстат України, 2013. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>

5. Роз'яснення щодо заповнення форми державного статистичного спостереження №1–підприємство (річна) “Структурне обстеження підприємства”. Затверджено 16 серпня 2013 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>

6. Статистика підприємств : навчальний посібник / С. О. Матковський, О. С. Гринькевич, О. З. Сорочак та ін. ; за ред. С. О. Матковського. – [2-е вид., переробл. і доповн.]. – К. : АЛЕРТА, 2013. – 560 с.

УДК: 331.108:339.137.2

ПРОБЛЕМИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПЕРСОНАЛУ БАНКУ

А. В. Криворотенко, ст. гр. УП-12⁴³

Кіровоградський національний технічний університет

На етапі теперішніх ринкових перетворень трудові послуги робочої сили стають не тільки товаром, а й об'єктом конкуренції і мають розглядатися як найважливіший вид капіталу підприємства. Використання людського капіталу містить великі резерви для ефективного розвитку організацій, дозволяє їм підвищувати прибуток, отримувати переваги на ринку. Менеджери підприємств, які починають це добре розуміти, намагаються залучити до роботи перспективних фахівців або самотужки рости свої висококваліфіковані кадри. Конкурентоспроможність робочої сили – це сукупність якісних і вартісних характеристик специфічного товару «робоча сила», що забезпечують задоволення конкретних потреб роботодавців.

Широко визнаним є той факт, що банки та банківська система займають особливе місце в економіці, в значній мірі через їх вразливість до нестабільності порівняно з іншими сферами та суб'єктами господарювання. Розвиток фінансово-кредитних установ призвів до посилення банківської конкуренції на сучасному етапі.

Конкурентоздатність персоналу, тобто робітників, спеціалістів, керівників банку – це вміння кожного з них і всім разом, як одне ціле, швидко і ефективно сприймати і реалізувати різні нововведення на кожній стадії життєвого циклу продукту банку. Це вміння створювати сервіс, який відповідають усім вимогам споживача з найменшими витратами всіх видів ресурсів. Критерій конкурентоздатності – важливий елемент апарату даної категорії. Визначається стабільністю місця у банківській системі кожного окремого банку і його продуктів, а також рівнем продажу.

Ступінь прояву конкурентних переваг персоналу визначається зовнішніми та внутрішніми чинниками. Внутрішні чинники забезпечуються умовами, які дозволяють працівнику повністю реалізувати свій творчий потенціал. Внутрішні, або індивідуальні, конкурентні переваги персоналу за своєю природою можна умовно поділити на спадкові та набуті. До спадкових конкурентних переваг персоналу відносяться: здатності (таланти, здатність до даного виду діяльності), темперамент (сангвінік, холерик, меланхолік, флегматик), фізичні дані. До набутих конкурентних переваг персоналу належать: ділові якості (освіта, спеціальні знання, навички та вміння), інтелігентність і культура, характер, ставлення до праці, вміння керувати своїми емоціями, воля, товариськість,

⁴³ Науковий керівник – Т.А. Немченко, асистент Кіровоградського національного технічного університету